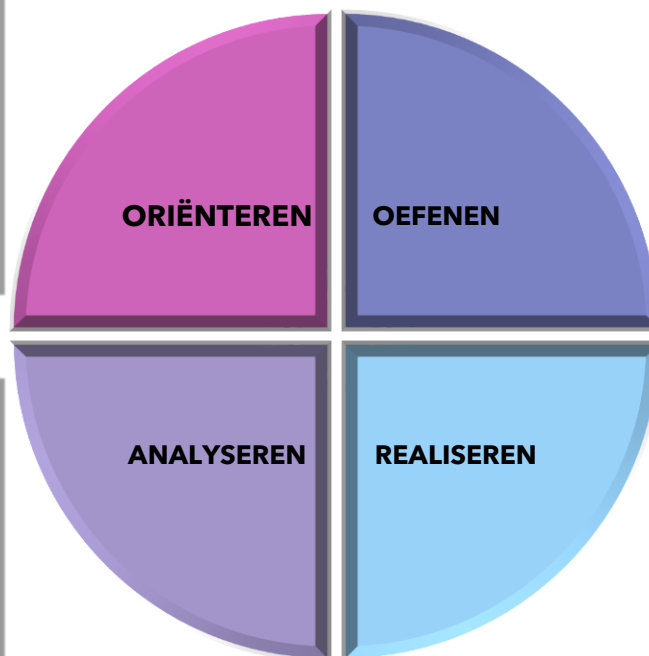

Gesprekskaart Differentiatie

- ▶ Bepaal je leerdoel samen met je werkplekbegeleider
- ▶ Bepaal welke stappen van het diagram je wilt doorlopen en kies activiteiten die aansluiten bij je leerdoel

- ✓ Raadpleeg literatuur over differentiëren.
- ✓ Observeer hoe docenten (of medestudenten) differentiatie aanbrenge(n).
- ✓ Observeer het differentiëren op andere scholen van medestudenten.
- ✓ Interview docenten en leerlingen over hun ervaringen met differentiëren.
- ✓ Beschrijf je eigen ervaringen met differentiëren in je schoolloopbaan.

- ✓ Verdeel leerlingen op basis van een eigen gekozen criterium (bijvoorbeeld kennisniveau, motivatie) of laat leerlingen het zelf aangeven.
- ✓ Zet meetinstrumenten in om bepaalde criteria bij leerlingen te achterhalen, zoals een vragenlijst of observatielijst.
- ✓ Oefen het differentiëren met een groepje leerlingen, je wpb of medestudenten.

- ✓ Reflecteer op een gegeven les waarin differentiatie plaatsvond:
  - via een aantal richtvragen die je samen met je wpb hebt bedacht,
  - met behulp van je ingevulde lesvoorbereidingsformulier,
  - met behulp van feedback van medestudenten/ je wpb/ leerlingen.
- ✓ Analyseer een video van een gegeven les waarin differentiatie plaatsvond.
- ✓ Bespreek met medestudenten jullie lessen waarin differentiatie plaatsvond.

- ✓ Geef een les waarin je differentieert tussen leerlingen:
  - waarbij medestudenten en/of je wpb observeren.
  - waarbij je van tevoren een aantal leerlingen hebt gevraagd om te observeren.
  - waarbij je de les op video opneemt.

Zie ook het document 'Ingevuld voorbeeld van de gesprekskaart differentiatie'.

Achtergrondinformatie over differentiatie

In het onderwijs wordt het begrip **differentiatie** op verschillende manieren uitgelegd. In de meeste definities gaat het om het doen van aanpassingen in het onderwijs om tegemoet te komen aan verschillen tussen leerlingen.

Deze verschillen tussen leerlingen kunnen gericht zijn op bijvoorbeeld de **cognitieve vaardigheden, metacognitieve vaardigheden of motivatie van leerlingen** voor je vak. Sommige leerlingen zijn vaardiger in het aan elkaar relateren van bepaalde begrippen binnen jouw vak dan andere leerlingen. Ook kunnen sommige leerlingen hun leerproces beter aansturen dan andere leerlingen. En bepaalde leerlingen zijn mogelijk meer geïnteresseerd in jouw vak of onderdelen daarvan dan andere leerlingen.

Het is belangrijk om na te denken over **hoe je deze verschillen vaststelt**. Gebruik je hiervoor bestaande gegevens (zoals toetsresultaten) of maak je zelf een inschatting? Laat je leerlingen een inschatting maken of zet je een meetinstrument in (zoals een korte vragenlijst)? Houd er rekening mee dat inschattingen niet altijd kloppen met de werkelijkheid.

Op basis van deze verschillen kun je **aanpassingen** aanbrengen in je onderwijs. Deze kunnen gaan over het inzetten van verschillende leermaterialen of het geven van meer of minder tijd aan bepaalde leerlingen om leeractiviteiten uit te voeren. Ook kun je verschillende instructies geven: sommige leerlingen hebben mogelijk aan een korte instructie genoeg, terwijl anderen meer uitleg prettig vinden. Verder kun je denken aan gevarieerde werkvormen voor verschillende groepen leerlingen of gevarieerde producten die verschillende groepen leerlingen mogen opleveren.

Voor de indeling van je les kun je een **differentiatiemodel** gebruiken, zoals het BHV-model (Basisstof – Herhalingsstof – Verrijkingstof), de interactieve Gedifferentieerde Directe Instructie en de Hele taak eerst.

Bij het differentiëren tussen leerlingen is het belangrijk om na te gaan wat **jouw visie** op differentiatie is. Vind jij **convergente of divergente** differentiatie belangrijk?

- ▶ Bij convergente differentiatie stel je **gelijke (minimum) einddoelen** voor leerlingen en ga je vooral aan de slag met het begeleiden van zwakkere leerlingen. Je biedt zo gelijke kansen voor deze leerlingen, die mogelijk vanuit huis minder begeleiding hebben meegekregen om ook de einddoelen te behalen. Je kunt differentiëren via verlengde instructie voor zwakkere leerlingen of je laat leerlingen in heterogene groepen werken waarbij de sterkere leerlingen de zwakkere leerlingen kunnen helpen.
  - ▶ Bij divergente differentiatie stel je **verschillende einddoelen** voor de leerlingen. Je besteedt ook aandacht aan de beter presterende leerlingen. Daardoor blijven de zwakkere en sterkere leerlingen verschillend presteren. Je kunt differentiëren via individuele leerroutes waarbij elke leerling op zijn/haar eigen niveau wordt benaderd of je werkt met homogene groepen waarin leerlingen zitten van hetzelfde niveau.
-